

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2

The administrators' academic leadership of district group under samut prakarn
primary educational service area office 2

โสทธิพงศ์ รัตนา

Sottipong Rattana

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

E-mail: krusottipong@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 และ (2) เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจประชากรประกอบด้วย ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 295 คน กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิประกอบด้วย 169 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า (1) ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ (2) ครูที่มีระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ

ABSTRACT

The objective of this research were: (1) The study the teachers' opinions on the administrators' academic leadership of basic education schools in Bang Sao Tong District Group under Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 2; and (2) To compare the teachers' opinions on the administrators' academic leadership of basic education schools in Bang Sao Tong District Group under Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 2, classified by education level and work experience.

Research methodology was a survey research. The population included 295 teachers of basic education schools in Bang Sao Tong District Group under Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 2. Samples, totaling 169 teachers, obtained via stratified random sampling technique, comprised of teachers of basic education schools in Bang Sao Tong District Group under Samut Prakan Primary

Educational Service Area Office 2. The instrument used for collecting the data was a 5-level rating scale questionnaire. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test

The results of this research found that: (1) The teachers' opinions on administrators' academic leadership of basic education schools in Bang Sao Tong District Group under Samut Prakan Primary Educational Service Area Office 2 were at high levels in overall; and (2) The teachers with different education levels and work experience had on different opinions on administrators' academic leadership in overall.

Keyword: Academic Leadership

บทนำ

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทำให้ส่งผลกระทบต่อหลายด้าน เช่น ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ซึ่งเทคโนโลยีและการสื่อสารในปัจจุบันมีความก้าวหน้าทำให้การติดต่อสื่อสารและการถ่ายโอนข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว การศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญของการพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืน ปัจจุบันในสังคมต้องการทักษะและความรู้ ดังนั้นในการจัดการศึกษาต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงความคิดให้มีความยืดหยุ่น สร้างสรรค์ ทำทายและซับซ้อน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ที่มีความรู้ คติวิเคราะห้ ความคิดสร้างสรรค์และการสร้างนวัตกรรม การพัฒนาประเทศที่สำคัญที่สุดคือการศึกษา มีผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพที่เหมาะสมและมีความสอดคล้องกับความต้องการของประเทศในการทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาจึงถือว่าเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญต่อการพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันในระดับประเทศ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551: 16)

มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรและการจัดสาระการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพและการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่ได้ให้ความสำคัญในการจัดการศึกษาเพื่อกำหนดนโยบายและเป้าหมายในการจัดการศึกษาของประเทศตลอดจนการวางแผนพัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาให้มีศักยภาพและบุคคลในชาติควรได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงทุกคนพลเมืองทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553: 16)

สถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จในปัจจุบันส่วนมากล้วนมีผู้บริหารที่มีความสามารถและมีบทบาทต่างกัน เช่น เป็นผู้อำนวยความสะดวก เป็นผู้นำ เป็นผู้สนับสนุน และเป็นผู้นำนวัตกรรมเข้าสู่สถานศึกษาและเป็นผู้ผลักดันปฏิรูปสถานศึกษาให้ก้าวหน้า โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนนั้น เป็นสิ่งที่จำเป็นต้องอาศัยผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถในด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางด้านวิชาการย่อมบริหารปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมงานวิชาการให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ทำให้คุณภาพการสอนของครูภายในสถานศึกษานั้นๆ ดียิ่งขึ้นและส่งผลกระทบต่อคุณภาพของนักเรียน (วีรยุทธ์ ชาติตะกัญจน์, 2551: 59) โดยดำเนินงานและการกำหนดภาวะผู้นำทางวิชาการให้เป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารที่กำหนดไว้ คือ มุมมองต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร การประเมินผลนักเรียน การจัดโครงการด้านการรับเด็กผู้มีความสามารถพิเศษ การประเมินผล การสอนของครู และการวางแผนพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู ตามแนวคิดของ Seyfarth (1999: 165-273) ผู้บริหารให้คำแนะนำและกระตุ้นครู ประสานงานให้คุณครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาทำงานร่วมกันด้วยเทคนิควิธีที่มีคุณภาพ ส่งผลให้การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น การบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานที่สำคัญของสถานศึกษา เพราะงานวิชาการมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอน ซึ่งนับว่าเป็นจุดประสงค์หลักของการบริหารการศึกษา และเป็นตัวชี้วัด

ความสำเร็จของผู้บริหาร หากผู้บริหารสถานศึกษามีความสามารถในการบริหารงานวิชาการ และเป็นผู้อำนวยการความสะอาด เป็นผู้นำ เป็นผู้สนับสนุน และเป็นผู้นำนวัตกรรมเข้าสู่สถานศึกษาและเป็นผู้ผลักดันและมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษา ให้ก้าวหน้าและการจัดการเรียนการสอน ซึ่งในสถานศึกษาในกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีโรงเรียนหลากหลายขนาด และมีการจัดการเรียนการสอนที่แตกต่างกันออกไปเป็นไปตามบริบทของแต่ละโรงเรียน ทำให้ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของแต่ละโรงเรียน

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าว จะเห็นได้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ซึ่งผลที่ได้จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้จะสามารถนำไปเป็นข้อมูลสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ปรับปรุงและพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดที่จะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายให้ดียิ่งๆ ขึ้นไปในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามวุฒิ การศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ผู้วิจัยศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยศึกษาจากสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2553: 31) โดยงานบริหารวิชาการมีทั้งหมด 17 ด้าน ซึ่งผู้วิจัยพบว่าโรงเรียนมีปัญหาการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 7 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร 2) ด้านการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อื่นๆ 4) ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 5) ด้านการวัดประเมินผลและการวิจัย 6) ด้านการนิเทศการศึกษา และ 7) ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 295 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ปีการศึกษา 2563 จำนวน 169 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970: 607-610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Proportional Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วนของประชากร

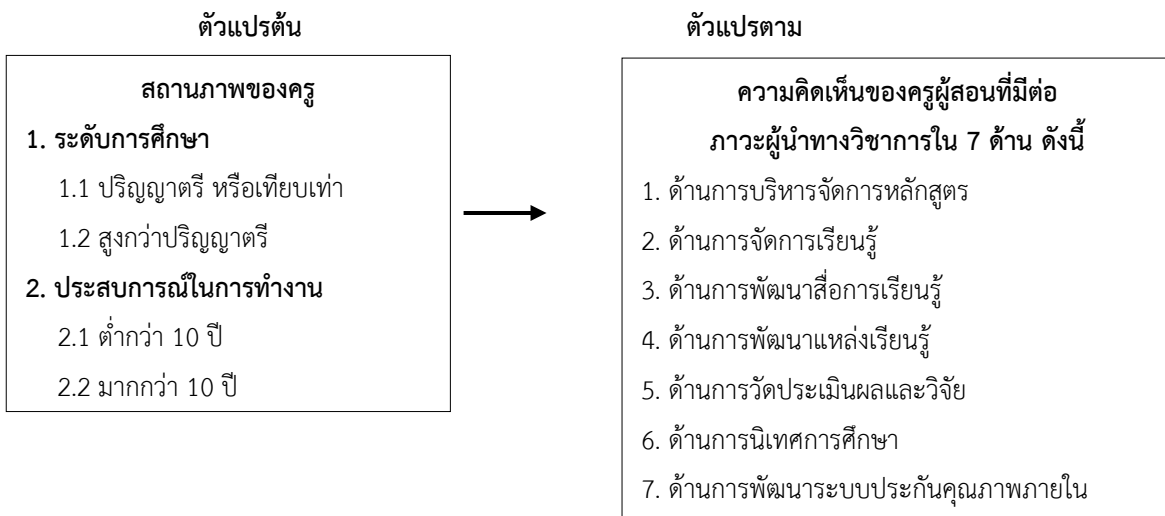
3. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ สถานภาพของครู ประกอบด้วย 1) ระดับการศึกษา แบ่งออกเป็นปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี 2) ประสบการณ์ในการทำงาน แบ่งออกเป็นต่ำกว่า 10 ปี และ 10 ปีขึ้นไป

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ใน 7 ด้าน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 7 ด้าน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2553: 31) เป็นกรอบแนวคิดที่เหมาะสมสำหรับใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ดังแสดงไว้ในแผนภาพที่ 1 ดังนี้



ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบโครงสร้างของแบบสอบถามให้ครอบคลุมภาวะผู้นำทางวิชาการทั้ง 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการจัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อ ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้อ ด้านการวัดประเมินผลและการวิจัย ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน ดำเนินการหาเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Validity) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67-1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลอง (Try-out) กับครูที่มีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่างแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน จากโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 และจากนั้นได้นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) โดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของ (Conbach, 1974: 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

สรุปผลการวิจัย

1. ครูมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ดังนี้

2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มากกว่าระดับปริญญาตรี สำหรับด้านที่เหลือไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการบริหารจัดการหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่ำกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มากกว่าครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 10 ปี สำหรับด้านที่เหลือไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นสำคัญในการอภิปรายผล ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวม อยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีการบริหารงานวิชาการอย่างมีศักยภาพในการบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถและการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนพัฒนาบุคลากร ให้เป็นครูมืออาชีพ มีวิสัยทัศน์ในการส่งเสริมงานด้านวิชาการ และสนับสนุนสื่อและทรัพยากรการจัดการเรียนการสอนในด้านต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพต่อองค์กรและผู้เรียนมากที่สุดประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษาได้แสดงภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างสร้างสรรค์ที่สามารถโน้มน้าวจิตใจและแนะนำบุคคลในสถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าใจและตระหนักในจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษารวม เพื่อให้งานวิชาการซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของผู้เรียนซึ่งเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาเพื่อบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตุสุตา กิ่งการจร (2560) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี และ 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับ

1.1 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ให้ความสำคัญด้าน

การจัดการเรียนรู้ตามแนวการปฏิรูปหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ของครู เพื่อพัฒนาเด็กทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อันธิยา ภูมิไธสง (2556) ได้ทำการวิจัย เรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ให้ความสำคัญด้านการจัดการเรียนรู้ตามแนวการปฏิรูปหลักสูตรหลักแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และให้ความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ของครูเพื่อพัฒนาเด็กทุกคน ให้มีคุณภาพด้านความรู้ สร้างเสริมทักษะชีวิตที่จำเป็นในการดำเนินชีวิตในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไพลีน ประดับรัตน์ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการทำงานเป็นทีมของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 พบว่าระดับการพัฒนาการทำงานเป็นทีมของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในระดับมาก เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีการส่งเสริมด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ จัดการอบรมภายในพื้นที่และส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมสร้างสื่อการเรียนรู้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้และมีการพัฒนา มากขึ้น ทำให้ครูสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิเชียร ทองคลี (2560) ได้ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ที่ทันสมัย การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การสร้างเครือข่าย ความร่วมมือการทำงานและการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จัดให้มีการเรียนการสอนโดยให้ครูผู้สอน เน้นสร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและส่งเสริมการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอน โดยจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมต่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติวรรณ แสนโท (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดของครูในสังกัดเทศบาลระยอง จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนสังกัดเทศบาลระยอง จังหวัดระยอง ตามระดับความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.5 ด้านการวัดประเมินผลและวิจัยอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มีการสนับสนุนและให้ความสำคัญ ในการวัดประเมินผลของผู้เรียนตามสภาพจริง และมีการส่งเสริมการวิจัยโดยยึดตามหลักสูตรแกนกลาง และมีนโยบายในการสนับสนุนให้บุคลากรภายในสถานศึกษาทำการวิจัยเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์กับนักเรียนและส่งเสริมให้ครูผู้สอนในสถานศึกษานำมาพัฒนาและปรับใช้ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เพื่อใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริฉัตร เล็กดวง (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ได้ให้ความสำคัญกับการนิเทศการสอนเนื่องด้วยการนิเทศการสอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนภายในสถานศึกษาให้เกิดคุณภาพ และมีการนิเทศภายในเพื่อที่จะทำให้เกิดการพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารภรณ์ กลิ่นทอง (2557) ได้ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อำเภอกำแพงแสน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมและรายด้านระดับมาก

1.7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน โดยมีนโยบายในการยกระดับและพัฒนามาตรฐานและมีการจัดเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงการจัดการศึกษา เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติวรรณ แสนโท (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง ผลการศึกษาพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครระยอง จังหวัดระยอง ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ดังนี้

2.1 ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อะไรก็ตามและการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มากกว่าระดับปริญญาตรี สำหรับด้านที่เหลือไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการบริหารจัดการหลักสูตร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนกลุ่มอำเภอบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 มากกว่าครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานมากกว่า 10 ปี สำหรับด้านที่เหลือไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนการวางแผนการนำหลักสูตรไปใช้ทุกกลุ่มสาระและกิจกรรม การประสานงาน ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและติดตามให้ครูมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร

1.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างคณะครูด้วยกัน เพื่อให้ครูจัดการเรียนการสอนไปในแนวทางเดียวกัน และการเข้าชมหรือยกย่องให้เกียรติ หรือให้รางวัลกับครูที่มีการจัดการเรียนรู้ดีเด่นเป็นที่ยอมรับในโรงเรียน

1.3 ด้านการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อ ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษาและพื้นที่ใกล้เคียงและจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา

1.5 ด้านการวัดประเมินผลและวิจัย ผู้บริหารควรกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดประเมินผลของสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจน และการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการวัดประเมินผลและวิจัย

1.6 ด้านการนิเทศการศึกษา ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้มีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนอย่างใกล้ชิดและวางแผนการนิเทศภายในเพื่อสร้างความเข้าใจในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้

1.7 ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนการรายงานผลการประกันคุณภาพภายในมีข้อมูลและเอกสารประกอบอย่างครบถ้วนและการจัดทำประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาตัวแปรและปัจจัยด้านอื่นๆ ที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำวิชาการกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

2.2 ควรมีการวิจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดหรือหน่วยงานอื่นๆ

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาต่อไป

บรรณานุกรม

- กิตติวรรณ แสนโท. (2556). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการทำงานเป็นทีมของครูโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- เกตุสุดา กิ่งการจร. (2560). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4*. (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, ปทุมธานี.
- ธราภรณ์ กลิ่นทอง. (2557). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอแก่งหางแมว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ปรีฉัตร เล็กดวง. (2554). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ไพลิน ประดับรัตน์. (2556). *การพัฒนาการทำงานเป็นทีมของโรงเรียนกลุ่มเกาะแก้ว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- วิเชียร ทองคลี. (2554). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31*. (วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, นครราชสีมา.
- วีรยุทธ ชาตะกาญจน์. (2551). *เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามีอาชีพ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2553). หลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาก่อนแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา. *วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา*, 30, 30-32.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2551). *กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนา เศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559): ฉบับสรุป* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อันธิยา ภูมิไธสง. (2556). *ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1*. (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of Psychological Test* (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), pp. 607-610.
- Seyfarth, J. T. (1999). *The principal: New leadership for new challenger*. New Jersey: Prentice-Hall.